

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาบ้านเมืองให้ทันสมัยนั้นนับเป็นเป้าหมายสูงสุดของนานาอารยประเทศ ทรัพยากรที่สำคัญและมีบทบาทมากที่สุดต่อการพัฒนาบ้านเมืองดังกล่าว ก็คือมนุษย์ ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ พร้อมทั้งจะต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมตามรูปแบบที่สังคมนั้น ๆ ต้องการ เพราะถ้าคนมีความรู้ ความสามารถแต่ขาดคุณธรรมและจริยธรรมแล้ว สังคมนั้นก็ย่อมจะไม่สงบเรียบร้อยและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง

เป็นที่ทราบกันดีว่า ปัจจุบันสภาพสังคมไทยได้เจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว วิทยาการต่าง ๆ ได้มีการปรับปรุงค้นคว้าให้ทันสมัยอยู่เสมอ การศึกษาจึงมีบทบาทในการสร้างความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ การเรียนการสอนก็เน้นหนักทางด้านวิชาการมากขึ้น (สุปรีกา ลอตระกุล 2526: 103) ในขณะที่คุณภาพของประชากรทางด้านจิตใจซึ่งก่อรูปด้วยคุณธรรมต่าง ๆ ไม่ได้ได้รับการเน้นเท่าที่ควร ดังที่ท่านพุทธทาสภิกขุ (2525: บทอนุโมทนา) ได้กล่าวถึงสภาพการศึกษาของไทยในปัจจุบันว่า

มนุษย์ทั้งโลกจู้จุกการศึกษาก้าวหน้าแต่ในทางวัตถุ โดยไม่คำนึงด้านจิตใจ หรือจะไม่มีความรู้ในค่านิยมใจเอาเสียเลย หรือก็แต่จะหึงเอาจิตใจลงมาเป็นทาสวัตถุ รับใจวัตถุ มนุษย์จึงมีคุณธรรมในจิตใจน้อยลง จนมีสันติภาพ สันติสุข น้อยกว่าสัตว์ และมีคุณธรรมที่บริสุทธิ์แท้จริงตามธรรมชาติมนุษย์น้อยกว่าสัตว์ลงไปทุกที ซึ่งไม่ว่าอนาคตจะไปจบอยู่ในรูปใด การศึกษาที่โหดุเช่นนี้จึงมีสภาพเป็นการศึกษาเหมือนสุนัขหางงู เช่น สุนัขหางงู หรืออย่างคิกก็เหมือนพระเจดีย์ยอดกวน ซึ่งนับว่าไม่น่าดูเลย

จากสภาพดังกล่าวนี้ จึงทำให้เกิดปัญหาซึ่งเป็นผลกระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่ ความคิด ตลอดจนค่านิยมในสังคม จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาจริยธรรมของบุคคลขึ้นเพื่อที่ทุกคนจะได้มีหลักในการดำเนินชีวิตให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข เนื่องจากจริยธรรมเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรือง มั่นคงสงบสุขของสังคม เขาวงกตที่เป็นผู้ใหญ่จึงควรได้รับการปลูกฝังจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเป็นวัยที่ปลูกฝังง่าย พร้อมทั้งจะรับรู้และปฏิบัติตาม คังที เพียเจต์ (Piaget อ้างถึงใน กวงเคื่อน พันทุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทึก 2520: 39) ใ้กล่าวถึงพัฒนาการทางค่านิยมของมนุษย์ว่า ". . . เด็กจะพัฒนาค่านิยมได้ถึงขั้นสูงสุดเมื่ออายุ 8-10 ปี และจะพัฒนาทางค่านิยมได้สูงสุดเมื่ออายุ 8-10 ปีเช่นกัน" คังนั้ววัยของคนที่เป็นอย่างยิ่งในการเสริมสร้างจริยธรรม ก็คือวัยเด็ก โดยเฉพาะวัยประถมศึกษา เพราะวัยนี้อยู่ในระยะเริ่มต้นที่จะเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม รวมทั้งกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมด้วย (ซีระพร อุวรรณโณ 2526: 3) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ นิเชต สุนทรพิทักษ์ (2523: 37) ที่ว่า "การสร้างเสริมจริยธรรมควรเน้นในเด็กประถมศึกษาให้มาก โดยจัดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและชีวิตที่เด็กจะต้องพบ และต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมด้วย"

สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญต่อการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียน คังที กอ สวัสดิพานิชย์ (2522: 7) ใ้กล่าวให้เห็นถึงภาระหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาว่า "ถ้าเด็กที่เราสอนเติบโตขึ้นมาเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้เชื่อมั่นในหลักธรรมอันดี และเป็นผู้มีคุณประโยชน์เรียบร้อย จึงถือว่าโรงเรียนได้ทำหน้าที่สมบูรณ์แล้ว" นอกจากนี้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2524: 1) ยังใ้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 5 พ.ศ. 2525-2529 มุ่งใ้การศึกษาเป็นการสร้างใ้บุคคลมีความรู้ ความคิด ความสามารถในการประกอบอาชีพ มีจริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนพละทานามัยสมบูรณ์ รักและซำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ความเป็นไทยและจากแผนพัฒนาการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2527: 11) ที่ต้องการพัฒนาจิตใจของเด็กในวัยประถมศึกษา เพื่อเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาจริยธรรมของเด็กในวัยสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นผลสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐ ที่มุ่งใ้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ในสังคม

ดังนั้นในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 จึงมุ่งปลูกฝังจริยธรรมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางวิชาการ โดยสอดคล้องประสานกันเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัย ซึ่งมีขอบเขตครอบคลุมการพัฒนาคุณลักษณะในด้านจริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม พลศึกษาและความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันโดยสงบสุข เป็นสำคัญ แต่การจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาที่ผ่านมาไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ทั้งนี้สืบเนื่องจากปัญหาหลายประการ ปัญหาที่สำคัญได้แก่ ปัญหาครูผู้สอนและเทคนิคการสอน จากการวิจัยของเพ็ญจันทร์ ภูประเสริฐ (2513: บทคัดย่อ) ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี วิฑูรวิชัย (2515: บทคัดย่อ) พบว่า ครูสอนวิชาศีลธรรมยังใช้การสอนแบบบรรยาย ใช้กิจกรรมและอุปกรณ์ประกอบการสอนน้อย และผลงานวิจัยของ วันดี วัฒนประดิษฐ์ (2518: 64-73) สรุปได้ว่า ครูร้อยละ 82.50 มีประสบการณ์ในการสอนศีลธรรมน้อย (1-5 ปี) ร้อยละ 85 ใช้วิธีสอนแบบอธิบายประกอบการซักถาม ร้อยละ 92 ใช้อุปกรณ์การสอนเป็นครั้งคราว และนอกจากนั้นนักเรียนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการสอน ซึ่ง สมเกษ มุ่งเมือง (2524: 75) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า "ครูขาดเครื่องมือในการสอนจริยศึกษา ไม่เหมือนทางการแพทย์ เขามีเครื่องมือมากมาย เขาจึงรักษาโรคต่าง ๆ ให้หายได้"

การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยุ่งยาก โดยเฉพาะการสอนวิชาจริยศึกษา เพราะเด็กไม่ยอมให้สอนตรง ๆ สิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงมากที่สุดคือ วิธีสอน กล่าวคือ จะสอนอย่างไรเด็กจึงจะสนใจ เข้าใจและจำได้แม่นยำ เพราะเด็กในวัยนี้มีความสนใจในช่วงสั้น (วิมล ลิมเศรมโธ 2527: 2) ทวีป อภิสิทธิ์ (2521: 24-27) ได้ให้ความเห็นในการปลูกฝังจริยธรรมว่าควรให้เด็กชายซึ่งโดยไม่รู้ตัวว่าถูกบังคับ หรือถูกอบรมตลอดเวลา ครูต้องหากลวิธีการสอนมาช่วยให้เด็กเกิดความสนใจที่จะเรียน เกิดความสนุกสนาน เพื่อดึงดูดใจ ไม่เบื่อหน่ายและสอดคล้องสาระของจริยธรรมเข้าไปในการสอนแต่ละครั้งด้วย (ประคอง สุทธสาร 2525: 58)

อาภา ถนัดช่าง (2521: 2-3) และ สุรวัช ศรีวัช (2521: 43-46) ได้เสนอเทคนิคการสอนจริยธรรมที่มีลักษณะคล้ายกัน พอสรุปได้ดังนี้

1. การเล่านิทาน การร้องเพลง การวาดภาพ
2. การเล่นละคร การแสดงบทบาทสมมุติ
3. การเล่นเกมเพื่อฝึกนิสัย

4. การอภิปรายจากตัวอย่างใหม่ที่เกิดขึ้น
5. การสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อซักถาม
6. การฝึกปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริง

ฯลฯ

นอกจากนี้ อ่ำไพ สุจริตกุล และคณะ (2525: 13) ยังได้เสนอเทคนิคที่จะประยุกต์ใช้ในการสอนสอดแทรกจริยธรรม ตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ดังนี้

1. การใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
2. การใช้สถานการณ์จำลอง
3. การโต้วาทีธรรมะ
4. การสร้างสื่อจากวัสดุหาง่าย
5. การสร้างและการใช้หุ่นแบบต่าง ๆ
6. การเล่านิทานประกอบสื่อและเรียงความปากเปล่า
7. การใช้เกมและการละเล่นเสริมคุณธรรม
8. การแต่งเพลงและการใช้เพลงประกอบการสอน
9. การใช้บทบาทสมมติและกรณีตัวอย่าง
10. การประชุมกลุ่มแบบต่าง ๆ

การจัดการเรียนการสอน นอกจากครูต้องมีเทคนิคในการสอนแล้ว ครูยังต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของนักเรียน เพราะความสนใจและความพอใจที่จะเรียนของเด็กจะเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนมีความพยายามเรียนให้ดีที่สุด (ระวีวรรณ เสวตามร 2526: 2) สิ่งที่จะกระตุ้นหรือเร้าความสนใจของเด็กได้ดี ก็คือ การใช้สื่อการสอนในลักษณะต่าง ๆ ดังที่ พิมพ์ใจ ภิบาลสุข (2526: 92) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น สื่อเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยสร้างสรรคประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ทำให้ตั้งใจเรียน จำเนื้อหาบทเรียนได้เร็วขึ้น ช่วยพัฒนาความคิดและทักษะด้านต่าง ๆ และการใช้สื่อนั้นก็จะต้องให้สอดคล้องกับความสนใจของเด็กด้วย สำหรับความสนใจของเด็กในวัยประถมศึกษาชั้นนั้นมีมากมาย ดังที่ สุโท เจริญสุข (2515: 37) ได้สรุปความสนใจของเด็กในวัยประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. สนใจสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว

2. สนใจเพลง นิทาน นิยาย
3. สนใจออกกำลังกาย
4. สนใจการแข่งขัน การร่วมมือ
5. สนใจหนังสือการ์ตูนและของแปลก ๆ

าฉฉ

จากข้อสรุปของ เทคนิคการสอนจริยธรรมและความสนใจของ เด็กในวัยประถมศึกษา ศึกษาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า เพลง เป็นสื่ออย่างหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการเรียน การสอน เด็กจะได้ทั้งความรู้และความสนุกสนานควบคู่กันไป ทั้งนี้ ประคอง สุทธิสาร (2525: 58) ได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการใช้ เพลง ประกอบการสอนจริยศึกษาว่า การ ร้อง เพลง ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ ทำให้สนุกสนานและพอใจในบทเรียน สามารถเข้าใจในบทเรียนได้เร็วและแม่นยำ นอกจากนี้จะได้รับความรู้ทางด้านจริยธรรม และยังได้แสดงออกด้วย นักการศึกษาบางท่านยังมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่า "วิธีหนึ่งที่ได้ผลที่สุดในการอบรมเด็กก็คือการใช้ เพลง เนื่องจากเด็กเป็นผู้ชอบเสียงเพลงอยู่แล้ว โดยธรรมชาติ ชยภระโคกโลกเดินไปตามจังหวะเพลง" (เบญจมา แสงมลิ, เรื่องอุไร กุศลาศัย และ ล้วน วัฒนธรรม 2511: คำนำ) ซึ่งสอดคล้องกับ โฮวาร์ด โทปแมน (Howard Taubman 1958: 1) นักการศึกษาอเมริกันที่กล่าวว่า "ไม่มีเด็กคนใดที่ไม่ ชอบและไม่ตอบสนองของคนตรี นอกจากเด็กพิการ" นอกจากนี้ โรเบิร์ต กับ เวอร์นิส ไนย์ (Robert and Vernice Nyes 1964: 325) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของเสียงเพลง ว่า "เพลงช่วยสร้างสรรคจินตนาการ ช่วยให้เข้าใจในศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี และให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงท่าทางเคลื่อนไหวด้วย" และความงมงมที่เกิดขึ้นจากคนตรี ยังช่วยกล่อมเกลารหรือพัฒนาจิตใจได้เป็นอย่างดีอีกด้วย จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้ว ว่าคนตรีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต นักการศึกษาระดับสูงของประเทศเราได้มองเห็นว่า คนตรีมิใช่ให้ความบันเทิงเท่านั้น แต่คนตรียังเป็นสื่อในการปลูกฝังจิตใจแก่เยาวชนได้เป็น อย่างดีอีกด้วย (สุกิจ ทศพร 2525: 41)

ในปัจจุบัน เพลงจึงมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาอย่างยิ่ง ได้มีการนำเพลงมาใช้ ประกอบการสอนในวิชาต่าง ๆ รวมทั้งวิชาจริยศึกษากด้วย ทั้งนี้ได้จากหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งกำหนดให้จริยศึกษาเป็นหมวดวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาสร้าง เสริมลักษณะนิสัยและได้

เสนอแนะให้ใช้เพลงประกอบการสอนจริยศึกษา โดยพิจารณาความเหมาะสมของเพลง กับบทเรียนแต่ละบท และในแผนการเรียนการสอนจริยศึกษาเองก็ได้มีการกำหนดชื่อเพลง และมีเนื้อเพลงไว้ให้เป็นจำนวนมากพอสมควร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่าเพลงที่มีอยู่ใน แผนการเรียนการสอนจริยศึกษานั้น มีแนวคิดทางจริยธรรมเรื่องใดบ้าง มีมากน้อยเพียงใด และครูได้นำไปใช้ประโยชน์บ้างหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงบทเพลงที่ใช้ประกอบการสอนจริยศึกษาให้ดียิ่งขึ้นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เต็มที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดทางจริยธรรมจากบทเพลงที่ใช้ในการสอนจริยศึกษา ในระดับประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาการนำบทเพลงในการสอนจริยศึกษาของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์แนวคิดทางจริยธรรมจากบทเพลงที่ใช้สอน จริยศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งจะมีขอบเขตดังนี้

1. แนวคิดทางจริยธรรมที่จะนำมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ได้แก่ แนวคิดทางจริยธรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 30 ข้อ ดังนี้

- 1) การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของคน
- 2) ความเมตตาากรุณา
- 3) ความไม่โลภและไม่ขโมย
- 4) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ
- 5) การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น

- 6) การรู้จักความพอดี
- 7) การไม่พูดปกและไม่เบียดเบียน
- 8) การมีสัจจะและความจริงใจ
- 9) การไม่ลองและเสพสิ่งเสพคิให้โหม
- 10) ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจและรู้สึกผิดชอบ
- 11) ความเป็นผู้มีเหตุผล
- 12) ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำชั่ว
- 13) ความขยันหมั่นเพียร
- 14) ความออกนอกอกกลั่น
- 15) ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง
- 16) ความกตัญญูกตเวทิต
- 17) ความซื่อสัตย์
- 18) การทำใจให้สงบ
- 19) ความไม่เห็นแก่ตัว
- 20) ความประณีต ละเอียดยึดถ่วง
- 21) ความรับผิดชอบ
- 22) ความมีน้ำใจเป็นธรรม ไม่ลำเอียง
- 23) ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา
- 24) การยอมรับความเปลี่ยนแปลง
- 25) มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการกิน นอน ขับถ่าย แต่งตัว และสังคมระหว่างเพศ
- 26) มารยาทในการแสดงความเคารพ การขออนุญาต การแสดงความขอบคุณ การขอความร่วมมือ การปฏิเสธ การแสดงความหวังใย การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ การเล่น การพักผ่อนหย่อนใจ
- 27) หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ

- 28) ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามประเพณีนิยม
- 29) ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
- 30) การแก้ไขจุดบกพร่อง การปฏิบัติทางจริยธรรม ใฝ่แก้
ผิดศีลธรรม กฎหมายและจารีตประเพณี

2. เพลงที่นำมาวิเคราะห์ได้แก่ เพลงที่ใช้ประกอบในการสอนจริยศึกษา ซึ่งปรากฏชื่อเพลงในแผนการเรียนการสอนจริยศึกษา ชั้นประถมศึกษา 1 ถึง ปีที่ 6 จำนวนทั้งสิ้น 42 เพลง แต่เนื่องจากในระดัข้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่มีเนื้อเพลงไว้ในภาคผนวก ของแผนการสอนจริยศึกษา จึงทำให้เป็นปัญหาในการค้นหาเนื้อเพลง ผู้วิจัยจึงไม่สามารถหาเนื้อเพลงได้ครบ คือขาดไป 3 เพลง ดังนั้นจึงเหลือเพลงที่นำมาวิเคราะห์เป็นจำนวน 39 เพลง ดังนี้

1) อายาตายเพราะกิน	18) ระเบียบ
2) ความเกรงใจ	19) นาฬิกา
3) สามัคคี	20) ไฟ
4) เก๊กกี้	21) ไม้ดอกไม้ประดับ
5) เสียงโชนร่าวก	22) สิ่งเสพติด
6) ยินดีที่รู้จัก	23) หนูเอ๋ย
7) ลอยกระทง	24) ชื่อสัตย์สุจริต
8) ไร่รดีไร่ถนน	25) ยาเสพติด
9) คนคนใหญ่หน้า	26) คำน่านม
10) ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	27) รมโพธิ์รมไทร
11) สักบางระจัน	28) งานสิ่งใด
12) คอนเจคีย์	29) อย่าเกียจคร้าน
13) ทนตระกูลไทย	30) แดนดินของเรา
14) ความชื่อสัตย์	31) โขคมมนุษย์
15) คีลหา	32) เขาวชนไทย
16) ทาอินกะตานา	33) ความฝันอันสูงสุด
17) ทรงทอเวลา	34) เราสู้

- 35) รักเมืองไทย
- 36) เกิดเป็นไทย ตายเพื่อไทย
- 37) แร่งสามัคคี
- 38) กราวกීท
- 39) สดุดีมหาราชา

ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาการใช้บทเพลงประกอบการสอนจริยศึกษาของครู ว่าได้มีการนำบทเพลงมาใช้หรือไม่ ใช้อย่างไร และได้ผลอย่างไรบ้าง รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้บทเพลงประกอบการสอนจริยศึกษา

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ครูที่สอนจริยศึกษาในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน

ความจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่มีเนื้อเพลงพิมพ์ไว้ในภาคผนวกของแผนการสอนจริยศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถค้นหาเพลงได้ครบจำนวน คือขาดไป 3 เพลง ได้แก่ เพลงระว่างรถไฟ เพลงวันเวลาหน้าที่ และเพลงเกลียดคนโกง ซึ่งผู้วิจัยได้สอบถามไปยังศูนย์พัฒนาหลักสูตรและศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ก็ไม่มีผู้ใคร่จัก อีกทั้งได้นำเพลงทั้ง 3 ไปสอบถามในแบบสอบถาม ก็ไม่มีครูคนใใคร่จักเพลงทั้ง 3 นี้เช่นกัน ดังนั้น เพลงที่ใช้ในการวิเคราะห์จึงมีทั้งสิ้น 39 เพลง

คำจำกัดความ

1. แนวคิดทางจริยธรรม หมายถึง ความคิดโดยสรุปรวมเกี่ยวกับหลักหรือแนวทางในการปฏิบัติในทางที่เหมาะสมและคิงงาม เพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่า
2. บทเพลง หมายถึง บทเพลงที่มีอยู่ในแผนการเรียนการสอนจริยศึกษา

ข้อตกลงเบื้องต้น

การหาความถี่ของแนวคิดทางจริยธรรมที่ปรากฏในเพลง เพลง ๆ หนึ่งเมื่อมีแนวคิดทางจริยธรรมค่านิยมใดค่านิยมหนึ่งสอดแทรกอยู่แล้ว ถึงแม้จะมีการย้ำแนวคิดทางจริยธรรมค่านิมนั้นอีกในเพลงเดียวกันก็ครั้งก็ตาม ให้ถือว่า ค่าความถี่ของแนวคิดทางจริยธรรมค่านิมนั้นก็ยังเท่ากับ 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบว่าเพลงที่ใช้ประกอบการสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา
นี้มีแนวคิดทางจริยธรรมค่านิยมใดสอดแทรกอยู่บ้าง และมีมากหรือน้อยอย่างไร
2. ทำให้ทราบว่าครูได้นำบทเพลงประกอบการสอนจริยศึกษาไปใช้บ้างหรือไม่
ใช้อย่างไร และมีปัญหาในการใช้อย่างไรบ้าง
3. เป็นข้อมูลเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญของเพลง
ประกอบการสอนจริยศึกษา และปรับปรุงแก้ไขบทเพลงให้มีคุณภาพและนำไปใช้ประโยชน์
ได้อย่างเต็มที่